

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/3/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3815217118
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3815217118.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: Q. P. K., narodený XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, dieťa rodičov T. K., narodenej XX.XX.XXXX, bytom J. B. XX/XX, O., zastúpenej advokátom JUDr. Erichom Lojom, so sídlom Bojnická 5, Prievidza a JUDr. Katarínou Gallovou, advokátkou, so sídlom E. Belluša 10, Piešťany a P. K., narodeného XX.XX.XXXX, bytom R. XXX/X, O., zastúpený advokátom JUDr. Gabrielom Olšovským, so sídlom Švéniho 6, Prievidza, o návrhu matky na predbežné opatrenie - zákaz styku otca s dieťaťom, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza zo dňa 19. novembra 2015, č. k. 9P/59/2015-66, v senáte jednomyselne, takto

rozhodol:

M e n í uznesenie okresného súdu a styk otca P., narodeného XX.XX.XXXX s maloletým Q. P. K., narodeným XX.XX.XXXX z a k a z u j e do doby skončenia konania vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd zamietol návrh matky dieťaťa, ktorým žiadala predbežným opatrením zakázať styk otca s maloletým. Nepovažoval za právne významné skutkové tvrdenia matky o potrebe predbežnej úpravy vo forme zákazu styku otca s maloletým. Svoje rozhodnutie odôvodnil zistením, v zmysle ktorého manželstvo rodičov maloletého bolo rozvedené rozsudkom tamojšieho súdu v konaní sp. zn. 13P/37/2013. V spojenom konaní bol upravený výkon rodičovských práv k maloletému na čas po rozvode rodičovskou dohodou, podľa ktorej bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matky, otec sa zaviazal prispievať na jeho výživu 130 eur mesačne a bol upravený aj styk otca s maloletým každý párný týždeň od 16. hodiny v stredu do 8. hodiny v piatok a každý nepárny týždeň od 15. hodiny v piatok do 18. hodiny v nedeľu, ďalej bol upravený styk počas sviatkov a prázdnin. Takýto výkon rodičovských práv a povinností bol účinný od právoplatnosti rozvodu rodičov dieťaťa - 01.10.2013. V konaní tamojšieho súdu sp. zn. 13P/20/2014 žiadal otec dieťaťa zmenu výchovy a výživy dieťaťa tak, že maloletý bude zverený do jeho osobnej starostlivosti. V označenom konaní bol pred súdom vypočutý aj maloletý a uviedol, že má rád oboch rodičov, žiadal však, aby otec deklaroval pred súdom, že nebude naňho kričať a dávať mu jesť šaláty. Otec v uvedenom konaní vzal návrh na začatie konania späť. Už v tom čase matka maloletého predložila lekárske správy zo 17.09.2014 a 25.09.2014, podľa ktorých je maloletý vystrašený a deprimovaný, začína byť v sledovaní psychológom. Od skončenia uvedeného konania vyše roka neboli medzi otcom a dieťaťom žiadne kontakty. Otec dieťaťa sa znova začal zaujímať o maloletého a domáhal sa kontaktov s ním. Dieťa sa odmietlo s ním stretnúť v škole (potvrdenie triednej učiteľky) s odôvodnením, že má z otca strach. Samotná matka uviedla, že dieťa nechcelo ísť k otcovi, kričalo a v noci sa aj pocikalo. Detská lekárka MUDr. Y., psychologička PhDr. C. L., ako aj kolízný opatrovník vo svojej správe konštatovali, že kontakty maloletého sú pre dieťa problémom a bol zistený nestabilný klinický stav dieťaťa a je potrebné jeho stabilizácia.

Vo veci tamojšieho súdu sp. zn. 13P/20/2014, v ktorej žiadal otec dieťa zveriť do svojej výchovy, matka predkladala zhodné lekárske potvrdenia, v ktorých bol konštatovaný dekompenzovaný stav maloletého, avšak toto neriešila prostredníctvom psychológa. Robí to až teraz, keď sa otec dieťaťa

domáha kontaktov s maloletým. Hoci maloletý pred rokom jednoznačne verbalizoval pozitívny postoj k obidvom rodičom, došlo u neho bez akéhokoľvek ovplyvňovania zo strany otca k obratu, keď sa s otcom odmieta stretnúť. Otec si riadne plní vyživovaciu povinnosť, v posledných mesiacoch mu matka odmietla stretnutie s maloletým s odôvodnením, že maloletý to nechce. Prejavil snahu postupovať konštruktívne a prihliadať na názor maloletého. Na základe týchto skutočností dospel okresný súd k záveru, že skutočnosti, ktoré uvádza matka maloletého, nie sú takými skutočnosťami, ktoré vyžadujú dočasnú úpravu pomerov účastníkov, nevyplýva z nich ani nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, preto návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Pri rozhodovaní okresný súd aplikoval ustanovenia § 28 ods. 2, § 38 Zákona o rodine, § 74 a § 75 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu matka podala včas odvolanie. Navrhla uznesenie okresného súdu zmeniť a jej návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovieť. Podľa jej názoru, skutkové závery okresného súdu sú v rozpore s vykonaným dokazovaním. Súd sa vôbec nevyporiadal s listinnými dôkazmi, ktoré predložila a ktoré dokazovali momentálny odmietavý postoj syna k otcovi, to, ako negatívne vplýva prítomnosť otca na syna po psychickej stránke, a že táto záťaž syna úzkostne dekompenzuje. Uviedla, že k svojmu návrhu doložila predbežnú psychologickú správu klinickej psychologičky PhDr. Kataríny Lukáčovej zo dňa 19.10.2015, lekárske správy od detskej lekárky MUDr. Viery Čechovej a správu vydanú triednou učiteľkou syna. Z týchto dôkazov jednoznačne vyplýva, vo vzťahu syn - otec, že syn sa odmieta stretávať s otcom a stretávanie s ním nie je dočasne v jeho záujme. Klinická psychologička vo svojej správe uviedla, že nedoporučuje styk s otcom proti vôli syna. Zo samotnej správy vyplýva, že túto psychologičku navštívila z podnetu KO a všeobecnej lekárky. Aby zachovala objektivnosť šetrenia a zistenia príčin, prečo syn odmieta otca a sa ho bojí, informovala otca o navštevovaní klinickej psychologičky a bola mu poskytnutá možnosť, aby sa sedení taktiež zúčastnil (čo aj urobil). Túto skutočnosť však otec vôbec na pojednávaní dňa 18.11.2015 nespomenul a neurobil tak ani vo svojom návrhu na zmenu rozsudku tunajšieho súdu 13P/37/2013 zo dňa 29.10.2015 (podaný na súd dňa 04.11.2015). Práve naopak opäť sa snaží spochybniť závery psychologičky poukazovaním iba na formálne chyby predbežnej správy (chyby v dátumoch). Okrem toho na pojednávaní dňa 18.11.2015 uviedla, prečo od roku 2014 po septembri nenavštevovala so synom psychológa. Tieto skutočnosti nie sú uvedené v zápisnici. Vysvetlila, že synov stav sa stabilizoval, otec sa z vlastnej vôle vyše roka so synom nestýkal, čo vplývalo na syna upokojujúco a syn prestal byť traumatizovaný. K vysvetleniu otca prečo sa so synom posledný rok nestretával, súd si osvojil iba tvrdenia otca bez akýchkoľvek dôkazov, pričom v ňom chýba akýkoľvek logický a rodičovský rozmer. Vysvetleniu otca len veľmi ťažko uveriť, keď od roku 2013 pri rozvode manželstva „bojoval“ otec o striedavú osobnú starostlivosť a v roku 2014 v konaní 13P/20/2014 dokonca podáva návrh na zverenie do osobnej starostlivosti a „bojuje“ za to, aby bol syn vypočutý. Až v priebehu konania 13P/20/2014, keď zisťuje, že veci sa nevyvíjajú tak, ako si predstavuje, odmieta pokračovať v poradensko-psychologickom procese a berie svoj návrh na začatie konania späť. A ďalej na pojednávaní dňa 01.10.2014 „sľubuje synovi, ako sa zmení“. Namiesto splnenia sľubu a nájdenia optimálneho spôsobu stretávania sa so synom otec sa následne prestáva sýkať so synom na dobu viac ako jedného roka úplne. Správanie otca je sprevádzané nevyspytateľnosťou, dlhodobé a úplné zanedbanie rodičovských práv a povinností, nahrádza „prehnaným až nevhodným“ záujmom o syna, bez rešpektovania záujmu dieťaťa, jeho potrieb a zdravého vývinu. Nakoniec je otázna i skutočná motivácia otca stretávať sa so synom, keď na jednej strane vypovedal na pojednávaní dňa 18.11.2015, že povedal si, že s tým treba niečo urobiť, ak sa počas leta nič nezmení, tak musí niečo podniknúť, na druhej strane otec skutočne niečo podniká (podáva návrh na zverenie do osobnej starostlivosti) 04.11.2015, po tom, ako sú mu známe skutočnosti, že podnikla kroky k dočasnému zamedzeniu jeho styku so synom. Pokiaľ súd mal pochybnosť o tom, či maloletý klame alebo nie, alebo či je ovplyvnený alebo nie, a ak áno, prečo, súd mohol a mal možnosť maloletého vypočuť na pojednávaní dňa 18.11.2015. Syn bol už niekoľkokrát vypočúvaný od rozvodového konania, či už KO, alebo súdom, nič nebránilo tunajšiemu súdu, aby si okrem rodičov na účely vydania predbežného opatrenia predvolal i syna a na základe bezprostredného kontaktu s ním posúdil jeho výpoveď. V štádiu, kedy súd ešte nemá znalecký posudok z odboru pedopsychológie (pedopsychiatrie), ktorým by definitívne a na podklade dôsledného poznania skutkového stavu vyhodnotil dôvody vedúce k zhoršeniu vzťahu syna k otcovi, hoci sa syn s otcom v minulosti stretával, sa ako najvhodnejšie javí nariadiť predbežné opatrenie dočasne zakazujúce stretávanie sa otca so synom. Pre nariadenie predbežného opatrenia takejto podstaty (obsahu) je postačujúca existencia len obavy, že by ďalšie stýkanie otca so synom mohlo viesť k nenapraviteľným dôsledkom.

Otec dieťaťa vo svojom vyjadrení k odvolaniu matky proti uzneseniu okresného súdu navrhol uznesenie okresného súdu potvrdiť. Uznesenie považuje za zákonné, správne v súlade s najlepšimi záujmami maloletého. Skutkové a právne závery uvádzané navrhovateľkou v odvolaní sú podľa jeho názoru nesprávne a účelové. Nezakladajú sa na reálnych skutočnostiach. Z odvolania vyplýva ničím neodôvodnená snaha matky brániť mu v styku s maloletým tak, ako doteraz. Uznesenie súdu spĺňa všetky atribúty podľa § 157 ods. 2 O.s.p., na presvedčivé, stručné, výstižné a jasné rozhodnutie. Uznesenie jasne uvádza, čo súd zistil, aké skutkové závery z týchto zistení súd urobil a aké je jeho právne hodnotenie. Súd správne a logicky argumentoval, prečo matka vždy, keď on prejaví záujem o syna úplne v súlade s právoplatným rozsudkom, maloletý „zázračne začne mať zlé psychické stavy“. Potvrdenia o tomto jeho údajnom stave vystavuje opakovane lekárka, ktorá na to nemá zákonné oprávnenie. Matka úmyselne pod rúškom údajných psychických problémov maloletého marí jeho stretávanie s ním. Zostáva otázkou, prečo maloletý, ktorý mal pred rokom s ním ako sám uvádzal aj na pojednávaní, dobrý vzťah, sa tento zmenil za situácie, že mu nebolo umožnené matkou sa s ním stretávať. Logickým záverom je, že ak došlo k zmene jeho postoja, za túto zmenu je zodpovedná matka. Navyše nikdy nevykonal nič, čo by mohlo spôsobiť zmenu postoja maloletého. Vyjadrenie matky, že stretávanie s otcom, nie je v záujme maloletého a dočasne treba toto stretávanie zakázať, len zapadá do konania matky, ktorá sa neštíti použiť akýkoľvek postup, aby bránila v styku s maloletým. Tieto „podvodné“ správy používala proti nemu matka aj minulý rok. Aby tak nekonala, ju upozornil súd. Následne matka nemala problém, aby mal široko upravený styk s maloletým. Vždy, keď zavola maloletému, určitý čas komunikuje normálne, neskôr zostane pasívny a odmerane začne opakovat' vety, ktoré nie je schopný sám formulovať. Vyznievajú naučene, že nechce byť s ním. Následne sa stáva terčom napadnutia, ako naposledy, dňa 14.12.2015, keď mu neznámy útočník nastriekal kaser do očí s odkazom od L.. Túto osobu matka označila na pojednávaní za výborného priateľa. V tejto súvislosti už podal tri trestné oznámenia. Odmieťa aj tvrdenie, že v zápisnici nie je uvedené všetko, čo sa povedalo na pojednávaní. Zápisnica presne odráža postoje a tvrdenia uvedené na pojednávaní. Má snahu o stretávanie sa so synom a jeho dobrú výchovu od oboch rodičov. Túto jeho snahu matka marí, je otázne, komu slúži, že bol opakovane napadnutý, vždy keď sa zaujímal o dieťa. Samotná psychologička PhDr. Lukáčová v závere svojej správy navrhuje stretávanie s otcom. Nariadenie predbežného opatrenia súdu, ktorým má byť zakázané stretávanie rodiča s dieťaťom je právnym inštitútom, ktorým sa má len vo výnimočných prípadoch zasahovať do rodičovských práv. Musí byť daná naliehavosť a nevyhnutná potreba takejto ochrany záujmov maloletého, napríklad ohrozením zdravia, mravnej výchovy. Žiadna z týchto podmienok nie je v tomto prípade daná. Naopak, existuje právo a potreba, aby jeho maloletý syn mal vzťah s ním a aby sa podieľal na jeho výchove. Aj napriek tomu, že sa ukazuje, že môžu byť splnené podmienky na zverenie maloletého do jeho starostlivosti (§ 25 ods. 4 Zákona o rodine), je zdržanlivý, lebo ho zaujíma len najlepší záujem maloletého a nevykonal do dnešného dňa nič, čo by poškodilo záujmy maloletého. Naopak, matka tým, že mu bezdôvodne bráni v stretávaní so synom, poškodzuje jeho práva na výchovu od oboch rodičov.

Kolíznym opatrovníkom sa k odvolaniu matky dieťaťa nevyjadril.

V priebehu konania na odvolacom súde matka dieťaťa prostredníctvom svojej advokátky predložila odborné vyjadrenie PhDr. Aleny Kopányiovej, PhD., psychologičky Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie Bratislava zo dňa 18. decembra 2015. Zo záverov tejto správy vyplýva, že na základe psychologického vyšetrenia môže konštatovať, že t. č. sa psychický aj fyzický vývin Q. vyvíja v norme a jeho adaptačné schopnosti na sociálne prostredia v blízkosti osoby, ktorá jej poskytuje sociálnu oporu, sú veku primerané. V prežívaní sa objavuje dlhodobá zvýšená emočná pohotovosť na zásahy do primárneho prostredia rodiny, a to najmä v súvislosti s realizáciou styku a kontaktu s otcom. Matka je aktuálne významnou osobou, ktorá mu saturuje pocit bezpečia a istoty. Vo vzťahu k otcovi je Q. negativistický, čo je výsledkom otcových prevažne negatívnych prejavov voči nemu. V prežívaní aktuálne absentujú vyjadrenia pozitívnych emócií voči nemu. Dočasne by bolo vhodné eliminovať kontakt s otcom tak, aby sa znížila emočná tenznosť najmä v súvislosti s realizáciou styku a kontaktu s ním, ktorá vychádza najmä z nespracovaných negatívnych zážitkov konania otca voči Q. a matke. Znížením a najmä zdržaním sa negatívnych prejavov otca a vyjadrenie pozitívnych prejavov voči Q. by Q. dostal od otca signál akceptácie jeho emocionálnych a sociálnych potrieb a mohlo by dôjsť k zníženiu negatívneho emočného napätia vo vzťahu Q. k otcovi.

Krajský súd preskúmal vec v intenciách ustanovenia § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. a zistil, že uznesenie okresného súdu je potrebné zmeniť a o návrhu matky na nariadenie predbežného opatrenia rozhodnúť kladne (§ 220 O.s.p.). O odvolaní matky rozhodol bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 214 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého pojednávanie nebolo potrebné nariadovať.

Predbežné opatrenie je inštitútom procesného práva, ktorý umožňuje poskytnúť súdnu ochranu narušenému alebo ohrozenému stavu vzťahov účastníkov pred začatím konania alebo v jeho priebehu (§ 74 resp. 102 O.s.p.). Zákon predpokladá osvedčenie existencie právneho vzťahu medzi účastníkmi a preukázanie takých skutkových okolností, že predbežné opatrenie neznesie odklad a nemožno čakať do definitívneho rozhodnutia súdu o vzťahoch medzi účastníkmi.

V konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti platí pre súdne konania imperatív najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa (článok 3 odsek 1 Dohovoru o právach dieťaťa zo dňa 20. novembra 1989, oznámenie č. 104/1991 Zb.).

V zmysle článku 12 odseku 1 Dohovoru, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

V posudzovanej veci preukázaný aktuálny stav vo vzťahoch medzi maloletým dieťaťom a jeho otcom vyžaduje, aby do doby definitívneho rozhodnutia súdu o návrhu matky na zákaz styku otca s dieťaťom, bola poskytnutá súdna ochrana v záujme dieťaťa formou predbežnej úpravy, a to zákazom styku otca s dieťaťom. Vo veci boli produkované listinné dôkazy - stanoviská detskej lekárky, psychológa, potvrdenie školy, kolízneho opatrovníka, skutkové tvrdenia matky, ako aj odborné vyjadrenie psychologičky Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, z ktorých je možné vyvodiť záver, že aktuálne je vzťah dieťaťa k otcovi negativistický, odmieta kontakty s ním. Je preto vhodné dočasne eliminovať kontakt s otcom, aby sa tak znížila emočná tenznosť, najmä v súvislosti s realizáciou styku a kontaktu s ním, ktorá vychádza najmä z nespracovaných negatívnych zážitkov konania otca voči dieťaťu a matke maloletého (viď odborné stanovisko označeného výskumného ústavu).

Vzhľadom na uvedené právne významné skutočnosti, odvolací súd dospel k právnomu záveru, že v danej veci je v záujme dieťaťa potrebná intervencia súdu v podobe predbežnej úpravy vo vzťahoch medzi dieťaťom a jeho otcom, a to zákaz kontaktu do doby právoplatnosti rozhodnutia súdu o návrhu matky na zmenu úpravy styku, preto uznesenie okresného súdu zmenil a vyhovel návrhu matky na vydanie predbežného opatrenia do doby skončenia konania vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné .